

În zilele de 9 și 10 iunie 2011, în organizarea Academiei Române, s-au desfășurat în localitatea General Berthelot, lucrările Grupului de istorici francezi și români consacrate *Relațiilor româno-franceze între 1870-1914*. A fost o reuniune într-o tradiție care datează deja din 1990, având ca scop, în fond, un demers de cercetare comparativ din perspectivă diacronică.

De partea franceză amintim, în primul rând, comunicarea lui Jean-Paul Bled, *François Ferdinand et la Roumanie*, în care autorul nu numai că a prezentat poziția principelui moștenitor al Austro-Ungariei în problema naționalităților, subliniind atitudinea lui mai favorabilă față de români decât față de maghiari (a susținut de pildă federalismul etnic propus de Aurel C. Popovici), dar a avansat și unele ipoteze interesante care să explice poziția respectivă. Astfel, Jean-Paul Bled aprecia că în opțiunile lui Franz Ferdinand se poate sesiza inclusiv o formă de revoltă imaginară față de politica unchiului său, împăratul Franz Joseph, datorată faptului că acesta nu i-a acceptat niciodată soția decât la un nivel de reprezentare protocolară inferior și ultimei arhiducese, în timp ce Carol I al României a primit-o în vizită cu tot respectul de care nu se bucura la Viena. Este, evident, numai unul dintre elementele pe care le-a avut în vedere autorul, dar pe care îl menționăm pentru caracterul său insolit.

Amintim, de asemenea, comunicarea lui Anne-Marie Cassoly Vogt, *Berthelot et les lieux de la mémoire des victimes roumaines de la Grande Guerre*, despre o chestiune mai puțin tratată, și anume situația prizonierilor români duși de germani în Alsacia, mai precis despre condițiile de viață și muncă la care au fost supuși, sensibil mai grele decât cele impuse altor prizonieri de război. Din comunicare și discuții a reieșit că acest comportament al gardienilor germani ar putea fi explicat printr-un sentiment de încredere trădată, dar și printr-o atitudine de rasă superioară, specific celor care se credeau destinați să răspândească *die Kultur* în toată lumea, față de reprezentanții rasei latine inferioare.

Aud Ait Kaci Ali, *Carol I et les guerres balkaniques*, și Jean-Noël Grandhomme, *La France et la Roumanie dans la crise de juillet 1914*, au abordat – cum reiese chiar din titlul materialelor – chestiuni de istorie diplomatică, remarcând rolul de putere zonală și de mediator pe care a încercat să-l joace România, îndeosebi prin prisma relației cu Germania. Au fost comunicări la un nivel de cunoaștere a problematicii așa cum în România, în special printre studenții și istoricii mai tineri, se întâlnește din păcate tot mai rar.

De partea română semnalăm prezentările lui Dan Berindei, *Le Petit Paris*, și Georgiana Vătăjelu, *Les échanges culturelles, une constante des relations franco-roumaines, 1870-1914*, care au ordonat un material foarte divers, expunând de o manieră sintetică specificul existenței urbane, respectiv conținutul activității culturale din perioada numită *La Belle Époque*. A fost vorba de o perioadă de dezvoltare, întemeiată însă într-o măsură importantă pe exploatarea muncii

țărănimii, care a ajuns în acest fel să perceapă orașul ca pe un mediu străin și să-i considere pe orășeni „domni”.

Dincolo de *ce* s-a spus, o mențiune trebuie făcută despre *cum* s-a spus: a fost un colocviu al dialogului amabil, chiar amical, în care nici un vorbitor nu a practicat tonul rezolut, în care observațiile au fost făcute și primite cu toată disponibilitatea pentru înțelegerea reciprocă. Această atmosferă, pe care am putea-o numi *à la française*, este suficient de rar întâlnită la noi, pentru a o semnala ori de câte ori o întâlnim.

Alexandru Mamina